

MÅTTSUNDARN

Medlemsblad från

MÅTTSUNDS INTRESSEFÖRENING

Nr 14

Årgång 8 2003

Pris 20:-

I Sätet väntar många farkoster på att föra måttsundarna ut i
vår vackra skärgård.

INNEHÅLL:

Innehållsförteckning - Styrelsens sammansättning	sid 2
Redaktören har ordet	sid 3
Edit Oscarsson 100 år	sid 4
Djuränglar och prinsessor på Skogsbrynet	sid 5
Ett sjöäventyr för 50 år sedan	sid 8
IK Örnen 70 år	sid 11
Rapport från skolan	sid 12
Måttunds historia: Hemman nr 12 Paal	sid 13
Skolfoto 1916-1917	sid 18
Måttunds historia, forts.	sid 20
Besök hos Frida Englund	sid 31
Ny i byn	sid 33
Folkmängdsuppgifter	sid 34
Elever i Måttund 1916-1917	sid 35
Måttunds Intresseförenings planering 2003	sid 36

Måttunds Intresseförenings styrelse:

			tel.
Tomas Lejon	ordförande	Sörsundet 69	341 70
Carina Avergren	vice ordf.	Gultmalvägen 43	342 76
Eva Lundström	sekreterare	Skogsbrynet 25	341 49
Karin Vilhelmsson	kassör	Kläppvägen 14	342 52
Maria Palmgren	ledamot	Gultmalvägen 7	341 72
Ulrika Malmström	ledamot	Långbackavägen 41	342 13
Lars Öhman	ledamot	Kläppvägen 33 A	343 37
Solveig Engström	suppleant	Långbackavägen 12	341 15
Ann Stenman	suppleant	Gultmalvägen 23	343 35

Redaktörer:

Ingrid Vikström	Måttunds byaväg 296	340 72
	mailadress: ingrid.vikstrom@lulea.mail.telia.com	
Sofia Larsson	Långbackavägen 25	342 28
	mailadress: sofia.larsson@mbox303.swipnet.se	

Webbredaktör:

Eva Lundström	mailadress: eva.lundstrom@minpost.nu
---------------	--------------------------------------

Till Måttunds hemsida kommer du genom: www.mattsund.com
Via den kan du sen knappa in Luleå kommuns hemsida och under
Byar i Luleå läsa mer om Måttund.

Redaktören har ordet

Jag fick kännedom om ett sjöäventyr som drabbade tre måttsundsbor för precis 50 år sedan. Då kom jag att tänka på att precis så länge är det sen jag första gången kom till Måttsund.

Jag hade i en tidning som utgavs av SSUH (Sveriges Studerandes Helnkyterhetsförbund) läst en annons, där man sökte personal till förbundets sommarkoloni i Måttsund. En resa från Småland till Norrbotten var för mig och andra sörlänningar vid denna tid ungefär likvärdig med vad en Australienresa är nu. Jag såg min chans att "se världen". Mot min kära mors vilja sökte jag och fick jobbet som lektant. Jag var glad, men mamma var bekymrad. Hon anade vilka "risker" jag kunde råka ut för.

Jag har den här gången nöjet att presentera en medarbetare för denna tidning. I samband med föreningens årsmöte nämnde jag, att det kanske är på tiden att någon yngre person får skola in sig för att på sikt ta över redaktörsskapet. Och det blev nästan genast napp.

Min kollega är Sofia Larsson och hon bor med sambo Mikael Johansson och sina båda barn Alice 6 år och Fritz 1 år på Långbackavägen 25. I Måttsund har de bott sen 1997, men när Sofia besökte mig första gången, kunde ingen av oss erinra oss att vi setts. Och ändå är det nästan fri sikt mellan våra respektive villor.

Jag har till vår fotobank lyckats få tag på två skolfoton från det tidiga 1900-talet. Det äldsta har dateras till läsåret 1912-13 och det andra till fyra år senare, 1916-17.

Det senare är av mycket god kvalitet och när vi berättade om det för Berta Sundström kunde hon, trots sin grava synskada beskriva sig själv och några kamrater genom den minnesbild hon hade av fotot.

Senare fick jag tips av Anna Wenström, stadsbo men före detta måttsundare, om att Frida Englund var en av eleverna och att hon säkert kunde hjälpa till. Det blev mitt första och enda möte med Frida. En kort tid därefter var hon borta och onåbar.

Av eleverna på fotot är det nu bara Berta och Edit Sandström född Hansson, som ännu är i livet. Edit bor i Gammelstad.

Läs om mitt besök hos Frida på sidan 31!

Ingrid V.

Edit Oscarsson 100 år

Att under ett och samma år få uppvakta två hundraåringar i en by med en befolkning på 735 personer måste vara ganska unikt. Jag fick uppdraget att från Intresseföreningen lämna fram en blomsteruppsats till var och en av de båda damerna och det kändes mycket trevligt. I februari var det Berta Sundqvist som uppvaktades och det berättade jag om i förra numret.

Edit Oscarsson med döttrarna Ade'le, Ire'ne och Ulla.
På bordet står blomstergruppen från Intresseföreningen

Den 18 december var det Edit Oscarssons tur. Edit föddes i Kallax och hennes efternamn var Öström, innan hon på midsommarafton 1924 sa "ja" till Axel Oscarsson från Lax-hemmanet i Måttsund.

Makarna fick sex barn, först sönerna Stig och Per och därefter Alette, Ade'le, Iré'ne och Ulla. Alette, som var gift med Yngve Hermansson från Härmanåsch, fick cancer och dog redan 1961 bara 32 år gammal.

I mars 1979 avled Axel Oscarsson. Makarna hade då varit gifta i nära 55 år. I många år därefter har Edit kunnat bo ensam i hemmet tack vare att hon fått hjälp och stöd av sina barn.

De senaste åren har hennes hem varit en trivsamt lägenhet i Kallkällans äldreboende och det var där jag besökte henne på födelsedagen. När jag kom låg Edit och sov, ganska trött efter det egentliga firandet, som hade skett under helgen före. De tre döttrarna och ett par barnbarnsbarn var hos henne och de försäkrade att hon hade varit mycket pigg då, men att det tagit på krafterna.

När kaffet var dukat ville hon ändå gärna vara med och därefter var Edit redo för fotografering.

I.V.

Djuränglar och prinsessor på Skogsbrynet

I en ambition att lyfta fram Måttsunds egna hantverkare och företagare har vi i till det här numret gjort ett besök hos Petra Djärv uppe på Skogsbrynet. Hon ägnar sig på sin fria tid åt hantverk eller kanske man ska kalla det konsthantverk eller små ting till barnrummet.

Kännetecknande för Petras alster är att de är ting i trä, oftast att hänga på väggen. Det kan vara allt från namnskyltar till speglar och knoppbrädor. Tingen målas i alla möjliga färger. De skall oftast innehas av små barn och därför blir det gärna pastellfärger och en del guld och glitter också. Prinsar och prinsessor med kronor och korkskruvslockar är också populära, ibland i form av små namnskyltar.

Petra började måla och hantverka när hon flyttade till Måttsund för drygt två år sedan. När hon väntade sitt första barn ville hon måla om några gamla barnmöbler och i detta arbete fann hon snabbt sina egna motiv som blivit hennes stil.

Därför är det naturligt att föremålen hon gör idag passar till barnrummet eftersom det är en inspirationskälla att skapa för småbarn. Det återkommande motivet är djur med änglavingar. Kossor och giraffer ses gärna sväva bland små vita moln om Petra får välja. Att änglarna blivit favoritmotiv tror hon själv har att göra med att hon länge letat och köpt änglar till hennes mamma som samlar på speciella änglar med lite karaktär.

Petra med färgburkar och penslar i sitt arbetsrum

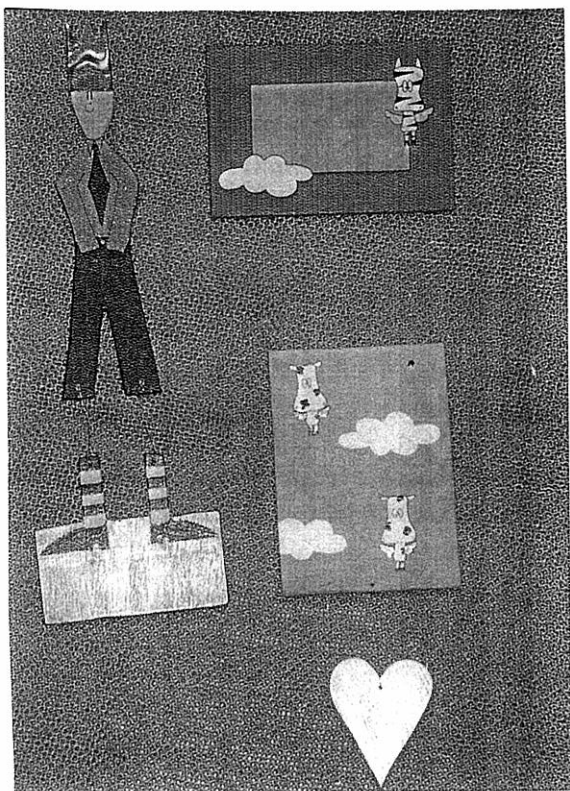
Till vardags är Petra lärare i spanska men i ateljen, eller arbetsrummet som hon kallar det, står färgburkar, tygbitar och penslar framme redo för en helt annan aktivitet när inspirationen infinner sig. Själv säger hon att inspirationen varit borta sedan jultid då det brukar vara mycket att göra inför deltagande i julmarknader men det verkar som om den infunnit sig lagom till besök av en representant från "Måttsundarn".

Framtidsplanerna är inte vidlyftiga, det hela ska få fortsätta att vara en rolig hobby. Nu väntar familjen ett till barn i höst och då kanske penslarna får vila ett tag.

Den som vill får komma dit och titta eller handla. Till sommaren kanske hon deltar på evenemang såsom Måttsunds-dagen men större än så vill hon inte att hobbyn ska bli.

Om man vill hitta till Petra är det inte svårt om man vet att det är ett gammalt hus med bagarstuga på den stora gården, längst uppe på Skogsbrynet. Utsikten är underbar och jag förstår att det är lätt att få inspiration till att skapa där.

Sofia

Några av Petras alster

(PS. Petra och hennes familj presenterades under "Ny i byn" i Måttsundarn nr 11)

Måttsunds äldsta är död

Ett par dagar innan det var dags att lämna in Måttsundarn för tryckning nåddes vi av budet att Berta Sundqvist hade avlidit.

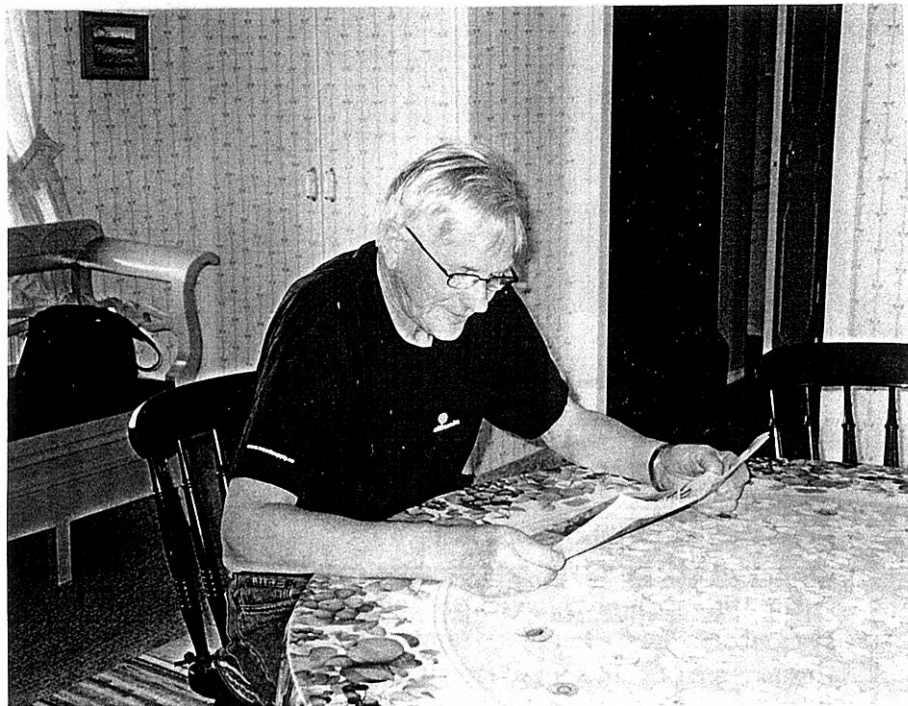
Berta var född Vikberg i Buss, men flyttade till Piits Övregård när hon 1931 gifte sig med Ragnar Sundqvist. Maken avled redan 1954. Några barn fick de inte. Närmast sörjande är tre syskonbarn med familjer samt makens systerson Valter Burman med familj som övertagit gården.

Berta blev 101 år 4 månader och 5 dagar gammal.

Ett sjöäventyr för 50 år sedan

Fisket har för måttsundsborna i alla tider haft stor betydelse. I första hand som en viktig del av kosthållningen. Men också som handelsvara. Åtskilliga skutor lastade med torkad fisk har ställt kursen mot huvudstaden och i gengäld har kontanter eller varor lämnats i utbyte. När man läser i kyrkans dödböcker från tidigare sekler, kan man också konstatera att fisket har varit orsak till många drunksolyckor. En händelse som kunde slutat riktigt illa, men fick en lycklig utgång, inträffade för precis 50 år sedan.

Lördagen den 16 maj 1953 gav sig tre fiskare från Måttsund iväg för att vitja några nät utanför Börstskäret och Germandön. Det handlade bara om en dagsutflykt. På kvällen skulle de vara tillbaka från fisketuren var det tänkt. Jag besökte Tage Isaksson, en av de tre, för att höra honom berätta. Tage plockar fram en gammal gulnad Norrländska och visar mig.

Tage läser NSD från 1953

- Jag var bara 24 år den gången. De båda andra var Albin Öström från Svedjan och Bror Johansson från Granön. Det var två rutinerade fiskare som hade 25 års erfarenhet. Det var inget märkvärdigt med den här resan. Hela innerfjärden var isfri och vi beredde oss på en helt vanlig fisketur.

Den från början måttliga vinden tilltog i styrka och förde med sig stora isflak mot den plats vid Börstskärsbådan, där man några dagar tidigare lagt ut näten. De tre kryssade mellan isflaken som snart tornade upp sig till riktiga isberg. Efter att under någon timme försökt bärga näten, insåg männen att deras liv var i fara.

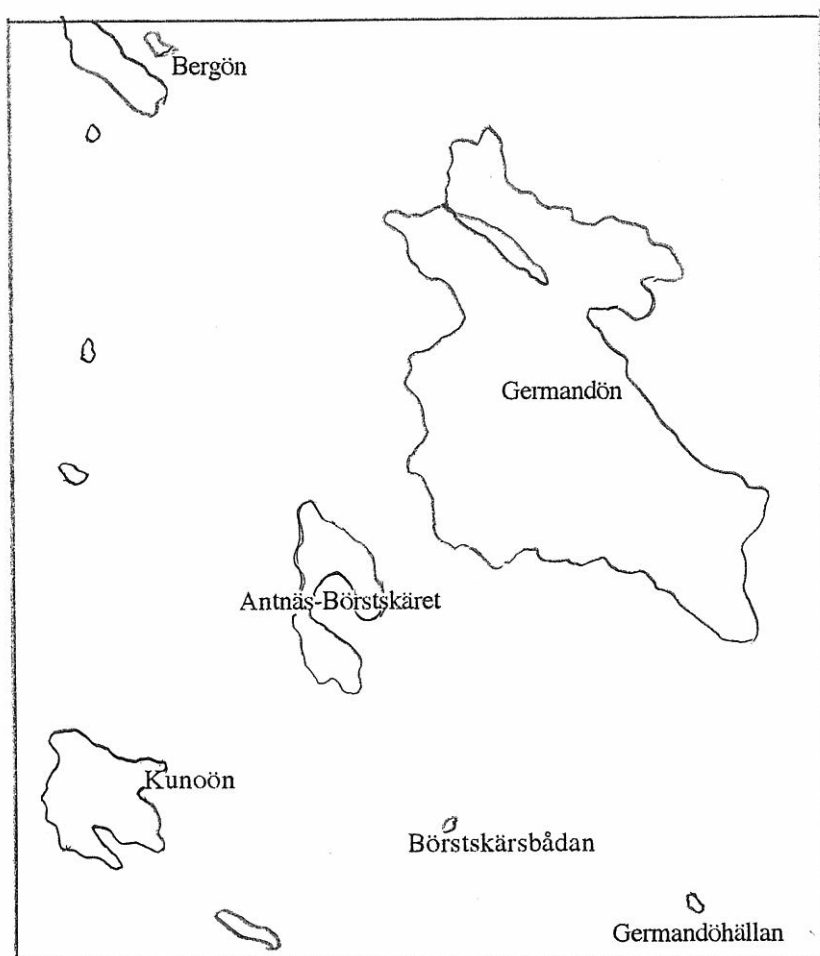
De började försöka ta sig hemåt, men mellan Börstskär och Germandön gjorde isen det fullständigt omöjligt att komma fram. Fiskarna blev tvungna att i motvind försöka ta sig utåt igen och mot Germandöhällan. Där fanns det en liten fiskestuga, som de tidigare brukat använda. Detta lyckades också om än med viss svårighet.

- Det gick ingen direkt nöd på oss. Vi gjorde upp eld i stugan och vi hade en del fisk förutom en matsäck med sex smörgåsar, ett par ägg och en halv liter mjölk. Det största problemet var hur vi skulle få bud till de anhöriga om att allt stod väl till.

Hemma i byn var oron stor, när fiskarna inte återvände på lördagskvällen. Einar Öström hade vid den tiden arbete vid F21. Han lyckades övertala ledningen där att arrangera en övnig för att spana efter de saknade. På måndagen märkte Tage och hans kamrater ett flygplan som kretsade över dem och anade vilket uppdrag besättningen hade. Med hjälp av en liten fallskärm släppte de ner en hylsa som innehöll ett brev: "Lägg er på marken om ni är de försvunna fiskarna!" En ny fallskärm förde med sig mat och kaffe.

- Ja det var nog mat för 14 dar, skämtar Tage.

Den verkliga räddningen kom lite senare när isbrytaren Ymer gjorde en sväng mot Germandöhällan och med propellrarna fick isflaken att dela på sig. Snart hade de nödställda sin båt i sjön igen och i isbrytarens spår nådde de öppet vatten norr om Germandön. Därefter var det bara att fortsätta in mot fastlandet och de väntande anhöriga. De flesta näten fick de dock överge.

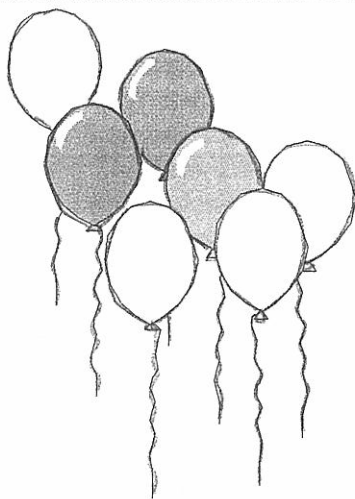
Därhemma väntade inte bara familjer och bybor. Där var reportrar från tidningar och från Sveriges Radio.

- På den tiden fanns ju inte lokalradion, så det blev i Dagens Eko vi hamnade, säger Tage.

- Nå hur blev det med näten som ni lämnade kvar? undrar jag.

- Jodå, dem vittjade vi några dar senare, fick jag som svar.

Ingrid V.

IK Örnen 70 år.

År 1933 startade idrottsföreningen IK Örnen i Måttsund.

I år fyller därför vår förening 70 år.

Det skall vi naturligtvis fira med en stor fest.

Någon gång i november kommer vi att ha festligheterna.

Under sommaren kommer det att vara aktiviteter för barnen vid fotbollsplanen. De skall kunna välja mellan många olika aktiviteter. Våra förhoppningar är att vi kan bygga en längdhoppsgrop och en höjdhoppsplats. Självklart kommer det att finnas möjlighet till fotboll och andra bollaktiviteter. För att kunna bedriva dessa aktiviteter med barnen, behöver vi engagerade föräldrar som turas om att hålla i de olika aktiviteterna.

Elljusspåret skall läggas på med mera sand. Vi kommer att köra sand under en helg till hösten. Till det behöver vi några traktorer med tipp på flaket. Om ni har traktor med tipp vore det bra om ni kunde hjälpa till. Spåret skall sedan barkläggas.

Det är många från föreningen som har anmält intresse att åka Vasaloppet. Hör av er till Solveig Engström 341 15, om du är intresserad av att åka men har missat uppropet på anslagstavlorna. Ju fler som tränar och åker desto roligare blir det.

Rapport från Måttsunds skola

Under våren har skolan premierats med Länsförsäkringar Norrbottens Miljöpris 2003 för vårt aktiva miljöarbete med barnen. I konkurrens med andra skolor som bedriver miljöarbete tyckte en enad jury att Måttsunds-skolans arbete var överlägset bäst.

Priset delades ut den 11 april i samband med Länsförsäkringar Norrbottens bolagsstämma som hölls på Hotell Nordkalotten.

Två av skolans elever och personal tog emot priset på 10.000 kr.

Prispengarna skall bland annat användas till en skärgårdstur för alla barn och personal med Stella Marina till Altappen.

Och inte nog med det. Även Luleå Kommun har uppmärksammat vårt miljöarbete och tilldelat oss ett Miljövårdsstipendium på 10.000 kronor som delades ut av Kommunfullmäktige.

Måttsunds skola får även detta år fortsätta att flagga med Stiftelsen Håll Sverige Rents "Grön flagg". I år har vi arbetat med kretslopp och nedbrytning. Tre av personalen har gått en 10 p Universitetsutbildning i Naturlära för barn.

Måttsund nr 12 Pahl "Paal"

År 1553, när Per Nilsson brukade hemmanet längst in i byn "ina Sättn" (på Sanden), skattade han för 6 kor, två färre än genomsnittet i byn vid denna tid.

Hemmanet hör till de få i Måttsund, där man med ganska stor säkerhet kan ange ägarnas namn och konstatera att det varit i samma släkts ägo alltsedan den första bågaskattelängden upprättades 1539. Från detta år och till och med 1571 är det Per Nilssons namn som anges.

Skattelängderna visar att mellan åren 1575 och 1599 hette ägaren Nils Persson, 1610 till 1623 Hans Nilsson och 1624 till 1660 Nils Hansson.

Enligt boskapslängden 1623 var Hans Nilsson ägare till *1 häst, 5 koor, 1 quiga, 3 gl fåhr, 2 u fåhr, 3 gl getter och 2 u getter.*

1629 betalade hans son Nils Hansson enligt kyrkans räkenskaper 5 daler *för sin salig faders lägerstad.* Därmed kan fastställas att detta år var Hans Nilssons dödsår.

Domböckerna avslöjar

Nils Hansson namn förekommer flera gånger i domböckerna.

År 1649 döms han för ogilla broar. 1659 kårar han till Hans Stensson i Antnäs om ett kvarndygn. Vid samma ting har grannen Jöns Jönsson stämt Nils Hansson för en jordbit som Jöns menar tillhör hans hemman.

1664 kårade Nils Hansson till Staphan Hansson i Brändön för ett hemmansköp som inte blivit av.

Även i Kyrkans räkenskaper återfinns Nils Hanssons namn, men då rör det hans son:

Den 22 april 1655 bötar "*Nils Hanssons son i Måttsund för sitt försvärande i Kyrkian*"

Mantalslängderna anger bonden, hans hustru och antalet övriga vuxna familjemedlemmar över 15 år, däribland också pigor och drängar med siffror i olika kolumner. Men det är endast husbonden som fått sitt namn angivet.

1659 visar mantalslängden att Nils Hansson har två söner, en dotter och en måg. Enligt andra mantalslängder kan man dra slutsatsen att det finns ytterligare en dotter och en son i familjen. Den äldste sonen, Hans Nilsson hade omkring år 1655 blivit "sin egen". Då hade hemmanet delats och

Hans hade blivit ägare till 19/64 mantal, medan fadern stod för de återstående 29/64 mantal. Den nya gårdens namn blev Hans "Häsch" och hemmansnumret 11. Häsch presenterades i Måttsundarn nr 13.

Påhl blev Paal

1665 var Hans Nilssons yngre bror **Påhl Nilsson** stamhemmanets ägare och det blev han som fick ge gården dess namn.

Den 14 mars 1669 skänkte Påhl Nilsson 6 daler till kyrkan *för sin faders legersta*. Därmed kan också Nils Hanssons dödsår fastställas.

Påhl Nilssons hustru **Dordi Larsdotter** är den första kvinna som nämns i samband med gården. Den 17 april 1669 skänkte Påhl Nilsson i Måttsund 1daler till kyrkan som brudgumspenningar vilket betyder att det var denna dag de gifte sig. Dordi var född i Alvik.

Även Påhl Nilssons namn hittar man i domböckerna, men där döms till hans fördel.

1673 tvistar han med sina syskon om något arv efter *deras salig mor*, vilket Påhl enligt domslutet får behålla *eftersom han i åtta år skött modern och nu sitter på det gamla hemmanet*.

1679 åläggs Anders Nilsson, Jöns Jönsson, och hustru Dårdy (nr 9) att betala Påhl Nilsson 1 daler kopparmynt vardera för att han i 13 års tid har hållit deras andel av sockenbron vid makt och de anmodas att därefter själva göra det.

Påhl och Dordi fick fyra döttrar, Marget, Dordi, Brita och Sophia. Marget och hennes make blev nästa ägare till gården. Dordi och Brita förblev båda ogifta. De bodde hela livet på hemgården och skrevs som pigor. Sophia gifte sig i november 1719 med soldaten Nils Larsson Smedhammar. Året innan hade hennes mor dött 74 år gammal. Påhl Nilssons dödsår har jag inte kunnat finna, men Hemmansranssakningen 1728 tyder på att han då ännu lever:

Påhl Nilsson, Nils Nilsson. 3 karlar för hemmanet utgågna (i soldattjänst), den sista står ännu. 3 tl. öppen jord. I linda 2 1/2 Skiälsland. Alla andra appertillentes el. hemmanets förmåner lika som andra i byn. Femtyo stänger humlegård. Gården förswarlig. Rotegelden befinnes ricktig.

En kvinna för arvet vidare

Marget Påhlsdotters make hette **Nils Nilsson**. När han avled 1740 noterades i dödboken att han var född 1658 och att hans föräldrar hette **Nils Larsson** och **Brita Månsdotter**.

Vidare berättar Husförhörsboken att båda makarna var läskunniga. Fem barn finns noterade i längderna. Äldst var **Påhl**, född 1699, som blev näste bonde på gården. En tid torde han också tjänat som soldat dels som nr 60 Nors i Svartbjörnsbyn och dels som nr 104 Rypa i Persön.

De bondsöner som inte själva kunde bli bönder, därför att gården inte räckte till för att föda mer än en familj, sökte sig ofta till soldatyrket. Där krävdes alltid nya, friska män för att ersätta dem som fått sätta livet till på slagfälten. Båda **Påhls** bröder blev soldater. **Nils** blev nr 23 Kring i Antnäs och från 1735 nr 28 Rolig i Måttsund. Samma år gifte han sig med **Brita Pärssdotter** från Antnäs. Sex år senare dödades **Nils** i **Friedrikshamn** vid Finlands södra kust. Några barn till dessa makar finns inte noterade.

Lars blev enligt husförhörsboken soldat **Höök**. **Roten Höök** finns i **Brobyn**, men **Lars** är skriven på fädernegården och antecknad som död, troligen stupad, före 1748. Hans namn finns inte i soldatrullorna och inte heller i dödboken.

Av döttrarna gifte sig **Dordi** med **Hans Jönsson** från **Sundom** och **Maria** med soldaten **Olof Olofsson Lax** och blev bosatt på **Måttsund** nr 5.

Ur dödboken har vidare antecknats att **Nils Nilsson**:
*dödde 1740 d. 13 April begrofs den 19 följande i Kyrkian på Qwinfolks-
sidan mitt emot stora Kyrkiodören; har lefwat 82 år och i alla sina dagar
sacktmodigt och stilla.*

Om hustrun tre år senare att:

*Hustrun Mareta Påhlsdotter från Måttsund född 1671 afsomnade den 18
Februari begravden den 5 Martii i kyrkian på Qwinfolkssidan ngt framför
Altaret, mitt emot stora Kyrkiodören;
har lefwadt i gudsfruktan och saktmodighet uti 72 åhr ungefärligen.*

Olyckshändelse eller självmord?

Påhl Nilsson gifte sig 1725 med **Brita Christiersdotter** från **Långnäs**. Av makarnas sex barn, som alla var flickor, dog tre några månader efter födseln. **Dordi** född 1735 avled i koppel, när hon var fjorton år gammal.

En vecka tidigare hade hennes drygt ettåriga systerson Nils dött av samma sjukdom. Men redan innan dess hade familjen prövats hårt.

Kyrkans dödbok berättar att:

Bonden Påhl Nilsson i Måttsund som alltid i sin Christendom war grundelia upplyft och alltid fört ett beskedeligt lefwerne, har i sin siukdoms swaghet och wånda i ljusningen d. 14 Julii 1744 gått ifrån sin säng och hustru, utan at hon ther af i sin djupa sömn hunnit märka, och som grannarna märkt af sports i Sanden ofwan för gården, sprunget till skogs, utan at man ännu efter noga sökande och letande kunnat få någon then ringaste kunskap hwart han tagit vägen, och wart där omkommit; Herren förskona oss för sådan bedröfwel. händelse vidare!!

Sexton år senare har efter denna text gjorts ett tillägg:

Des ben igenfunden i Måttsundsträsket i Julii månad 1760, och sedan på Kyrkiogården Christeliga begrafwen.

Ett självmord betraktades som en svår synd och i en senare anteckning antyds att det hela kunnat vara en olyckshändelse:

Den 25/7 1760 återfanns Påhl Nilsson, som drunknade under huvudyrsel uti lilla Träsket år 1745 den 14/7.

Påhl Nilssons tre döttrar, Brita, Catharina och Dordi, var vid tiden för faderns försvinnande 16, 14 och 9 år gamla. En förmyndare utsågs att förvalta hemmanet som vid 1750 års jordrannsaking beskrevs:

53/128 Mantal Skatte. Innehafwes af tullskrifwaren Nils Forsberg. Husbyggnaden berätttes wara förswarlig och ägorne wäl häfdade. Åkerjorden upgafs innehålla 3 1/2 tunnans utsäde, och Ängarne indräktige til föda för 2:ne hästar, 8 kor, 2:ne unga nöt, 5 får och 7 getter. I Alwik innehafwes 4 lass äng.

Brita Pählsdotter, den äldsta av systrarna, gifte sig bara 18 år gammal med soldaten Nils Nilsson Snickare från Börjelslandet. De unga bodde en tid i Paal och där föddes det första barnet under hösten 1747. Han fick sin försvunne morfars namn, men hans liv blev inte långt, bara tre veckor. Familjen flyttade efter ett par år till Börjelslandet och omkring 1770 till roten Kastspjut i Ängesbyn. Mot slutet av sin soldattjänstgöring, som också inneburit en tids fångenskap i Preussen, var Nils soldat för roten Hedman i Antnäs och där slutade han sina dagar 1785. Han var bara 57 år gammal och Brita levde därefter som änka i Antnäs till 1812, då hon avled 84 år fyllda.

Paal blir Kronohemman

Från Kusmark i Skellefteå landsförsamling kom två syskon till Måttsund för att bli dräng och piga i Paal. De hette Nils och Margareta och var barn till soldaten Johan Strål.

Nils Johansson gifte sig 1752 med **Catharina Pålmsdotter** född 1730 och de båda tog över ansvaret för hemmanet. Men de hade mist äganderätten, sedan det blivit Kronans egendom. Dessa makar fick åtta barn, varav en son dog som spä. Äldsta dottern Brita födde 1778 sonen Fredrik. Sonen far angavs Isac Månsson i Ersnäs.

"År 1779 Den 17 Januarii undergick Pigan Brita Nilsson ifrån Måttsund, för lönskaledge, efter hemligt Skriftermål aflösning i Sacristian."

Brita gifte sig senare med Marcus Mårtensson. Han var född i Skellefte-trakten och således ännu en västerbottning som hamnat i Måttsund och på Paalhemmanet, där makarna bodde i början av äktenskapet. Familjen startade därefter ett nybygge i Antnästräsk, men efter ett tiotal år var de åter skrivna på Paalhemmanet. Marcus Mårtensson försörjde sin familj som bysnickare. Troligen låg deras stuga uppe i Rinneln.

Erik Nilsson har hört berättas om ett par snickare, som gick under namnet "Rinnelkaran". Jag gissar att de som fick detta epitet var Marcus Mårtensson och hans son Johannes född 1793. Johannes antog efternamnet Lidman.

Boman från Bensbyn till nr 12

Det blev Britas syster **Elisabet Nilsson** född 1763, som fick föra arvet vidare. När hon 1790 gifte sig med **Nils Nilsson Boman** från Bensbyn hade gården delats. Paal hade de senaste 120 åren taxerats för 53/128 mantal. Nu var mantalet 1/4 och fastighetsbeteckningen Q.16. Den nya gården R.17 taxerades till 21/128. Se Åoläisch!

Elisabet och Nils Boman hade två barn, Anna Maria 13 år och Nils Petter 7 år, när deras mor dog 1804. Två år senare gifte Nils Boman om sig med **Anna Stina Olsdotter** från Ersnäs nr 4. I detta nya äktenskap föddes dottern Sara och sonen Emanuel.

Vid Laga skiftet 1840-43 hade Paal delats än en gång. Nils Petter Boman var då ägare till stamhemmanet och hans halvbror Emanuel till den nya gården, Manel. Vardera hemmanet taxerat till 1/8 mantal.

forts. på sid 20

Nils Petter Boman var född 1796. Han gifte sig 1826 med den nio år yngre **Anna Magdalena Forsman**.

Av deras åtta barn dog två i treårsåldern, Anna Lisa av feber och Nils av lungsot enligt dödboken. Dottern Maglena var nyss fyllda 20 år när hon avled 1863. Dottern Cajsa Stina födde 1854 sonen Lars Petter. I födelseboken antecknades: *"Såsom fader uppgaf sig Bondesonen Johan Petter Lind i Måttsund"*. Fem månader senare gifte sig föräldrarna och bosatte sig på Johan Petters föräldrahemman nr 7 Lind.

Några år senare blev Cajsa Stinas syster Anna Lisa deras granne i Härmanläsch. De båda systrarnas yngste bror, Isak, emigrerade till Nordamerika, medan Lars Henric övertog gården.

Lars Henric Boman gifte sig 1856 med **Lisa Johanna Andersdotter** från Kallax. Av deras sex barn dog dottern Lisa av halsröta två år gammal.

Tragiska händelser förföljde familjen

Två män på fiske, varav den ene var den 37-årige Lars Henrik, drunknade vid Rödkallen en oktoberdag 1870. Hustrun Lisa blev ensam med fem små barn, varav den yngste bara var åtta månader gammal. Hemmanet var intecknat för 600 riksdaler och dessutom hade makarna ett tungt "föregångskontrakt" till Lars Henrics föräldrar. Dessa bodde kvar på gården och genom att sälja hälften av hemmanet och Lars Henrics bror Nils övertog den andra halvan, räddades gården kvar inom den släkt den tillhört sen 1500-talet.

Ett par av byns mera besuttna bönder hade lånat ut pengar till Lars Henric och för att få tillbaka så mycket som möjligt, ordnade de en auktion och sålde familjens alla tillhörigheter.

Några bönder förbarmade sig dock över den fattiga änkan och byggde en liten stuga åt henne. Den placerades "isi Säten" (på Sanden) en plats, som inte ansågs ha något större värde ur jordbrukssynpunkt och där sanden bildade stora drivor, när vinden var hård. Stugan benämndes, liksom sin ägare, Paal-Lisa. Av de fem barnen blev åtminstone tvillingarna, troligen flera, placerade i olika fosterhem inom byn. På undersidan av en gammal pigttittare har Emma, skrivit: *"Jag var i Hummelgården i 17 år. Det var mina bästa år."*

Redan 1881, innan den yngste sonen fyllt 12 år, dog barnens mor. Troligen blev Lisas hus senare bostad åt dottern Emmas familj. Det stod öde i början av 1900-talet och köptes omkring 1920 av Johan Lag för att uppföras och bli bostad i "Laag" vid Antnäsbodarna.

Lars Henric och Lisas äldsta dotter, Maria född 1858, bosatte sig i Luleå, där hon försörjde sig som sömmerska. Hon förblev ogift. Nils Petter född 1863 startade Bomans Glasmästeri i Luleå. Johanna och Emma var tvillingar och födda 1867. Båda gifte sig 1893, Emma i juli med järnvägsarbetaren Elias Eklund från Bygdeå och Johanna i november med Gustaf Nilsson, se Åoläisch!

Emma Boman födde barn och miste både dottern och maken under loppet av drygt 7 månader. 1896 emigrerade hon till Nordamerika, där hennes yngre bror, Isac född 1869, då fanns. Senare gifte hon om sig med en man av skottsk härkomst.

Paal 2003. Den gamla gården har fått ett nytt utseende och är renoverad och tillbyggd. Där bor nu Fredrik Sundberg och Anna-Karin Lindgren.

Näste bonde på Paalhemmanet, som nu krymt till 1/16 mantal, blev alltså **Nils Boman** född 1839. Han gifte sig 1873 med **Christina Johanna Johansdotter** som var född 1847 på hemman nr 4 Piit. De fick två barn, Johan Nikanor 1874 och Emma Kristina 1875. Nils Boman dog av lungshot 1904 och Nikanor blev näste brukare. Emma gifte sig med Nils Erik Sundvall på hemman nr 17 Ooll.

Nikanor Boman gifte sig 1906 med **Edla Elise Eriksson** från nr 4 Erikläsch. De fick barnen Linnea 1907, Malin 1909 och Helge 1912.

Nikanor Boman emigrerade till Kanada 1914, medan barnen ännu var små.

Hans utvandring betraktades allmänt som rymning. Varken hustrun eller någon annan sades ha vetskap om hans planer, när han drog iväg. Det var välkänt att sämjan mellan makarna inte var den bästa och kanske var det hans sätt att få till stånd en skilsmässa. Nikanor kom aldrig tillbaka. Redan ett och ett halvt år efter emigrationen var han död. Då var han bosatt i Winipeg Manitoba. Familjen fick hanka sig fram så gott den kunde och lyckades också behålla och bruka gården.

De tre faderlösa syskonen
Malin, Helge och Linnéa.

Paals bomärke

Olof Ers "Åoläisch"

Olof Ersson var den förste ägaren av hemmansdelen Åoläisch och fick också ge den sitt namn. Han var född 1746 i Sangis, Nederkalix. Sitt tillnamn, Sangström, hade han tagit efter hembyn. Omkring år 1775 kom han till Måttsund där han förvärvade 21/128 mantal av Paal-hemmanet. Här bytte Olof Sangström ut sitt namn till Sandström.

Åoläisch bomärke

Hans första hustru, **Marta Johansdotter**, var född 1743 i Kusmark, Skellefteå landsförsamling. Makarnas äldsta dotter, Brita Lisa dog när hon var nio år gammal. Då hade hon hunnit få två syskon, Erik född 1776 och Anna Cajsa 1779. Deras mor dog av lungsot 45 år gammal, tre månader efter att hon fött sitt yngsta barn. Den lilla, Margareta, blev bara tio månader gammal.

Sandströms gifte om sig med **Brita Henriksdotter**, änka efter soldaten Olof Persson Ferm i Ersnäs.

Många bönder var byasmeder och hade det yrket som en bisyssla och var tillhands med sina yrkeskunskaper när bönder och andra behövde få redskap och verktyg tillverkade och reparerade. Olof Sandström var sockensmed. För detta krävdes särskilt tillstånd och han kunde därför ha hela socknen som sitt arbetsfält.

I Norrbottens Muséums ägo finns ett golvvur, som nu, år 2003, är deponerat på länsresidenset. Klockan är blåmålad med blommor samt motiv föreställande herrskapsfolk, slotts- och samemotiv (same i ackja efter ren). På fodraldörren finns en inskription i svart på vit botten:

"Olof Eric-son i Luleå-Måth-sund - 1801 - 21/5". Urtavlan är märkt *"P Lundberg, Piteå"*. Klockfordralet är målat av Johan Nilsson Fabricius 1770-1840 från Piteå stad. Fabricius måleri är dokumenterat av Katarina Hammarström i Norrbottens museums årsbok 1960. Vem som har tillverkat själva fordralet är okänt, men kanske var det rentav bysnickaren Marcus Mårtensson, en av *"Rinnelkarlan"*.

Olof Erssons barn, Eric och Anna Cajsa, blev båda bosatta i Måttsund. Anna Cajsa gifte sig med Lars Pehrsson i Nisdåvis. **Erik Olofsson Sandström** blev bonde efter sin far och fick också förtroendet att fungera som nämndeman. Han gifte sig med **Margreta Henricsdotter** från Ersnäs.

Hennes far Henric Henricsson var bror till Erik Sandströms styvmor Brita Henriksdotter ovan. Parets förstfödde, Olof, blev bara fyra månader gammal. Dottern Brita Maria gifte sig med Pehr Vikström i Ale och flyttade dit och Margreta blev gift och bosatt i Råneå. Eric född 1813 övertog föräldrarnas hemman.

Eric Ericsson Sandströms hustru **Maja Lisa Ahlman** kom från Alvik. Makarna fick åtta barn som alla levde till vuxen ålder. Äldste sonen Erik gifte sig 1865 med Stina Cajsa Isaksdotter. De bodde en kort tid i Måttsund, men flyttade snart till Ängesbyn. Peter gifte sig 1868 Stina Johanna Wallin och flyttade till Långnäs. Johan övertog hemmanet efter föräldrarna. Maja Greta gifte sig 1866 med arbetaren Johan Mårten Mårtensson Sundström i Gäddvik. Cajsa Lisa flyttade till hemman nr 4 Erikläsch sedan hon 1870 gift sig med Lars Erik Eriksson. August emigrerade 1879 till Nordamerika. Adolph bodde i Äoläisch en tid efter att han gift sig, men flyttade till Luleå där han arbetade som smed. Brita Johanna födde 1878 dottern Gerda Margareta. Flickan avled 11 år gammal. Året efter, 1890, gifte sig Brita med änklingen Pehr Adolf Svensson och flyttade till Ersnäs.

Johan Ericsson Sandström var född 1842. Han var den fjärde generationen på hemmanet som tillhört släkten sedan hans farfars far köpte det ungefär 100 år tidigare. 1872 gifte han sig med **Anna Sofia Palmgren** från grannhemmanet Manel. Makarnas första barn var tvillingarna Petter och Maria. Petter dog efter tio dagar och Maria av difteri tio år gammal. Då var hon och hennes tre småsyster moderlösa sen två år tillbaka. Den yngsta var bara ett år när modern Anna Sofia dog av magkräfta 31 år gammal. Två år efter storasyster dog den yngsta av scharlakansfeber 5 år gammal. Tio år senare, i oktober 1895, avled också flickornas far.

Av denna genom sjukdomar så hårt prövade familj återstod bara Hilda och Anna 20 respektive 18 år gamla. Dessutom fanns i gården deras 81-åriga farmor Maja Lisa Ahlman. Den äldre av systerarna flyttade redan tre veckor efter faderns död till en pigplats i Kallax. Hon gifte sig senare med en torpare och nybyggare därifrån. Även Anna sökte sig plats året efter sin syster. 1918 flyttade hon till Överluleå. Hon var då 41 år gammal och ogift. Farmodern levde till 1899, troligtvis på undantag hos den nye ägaren.

Åoläisch åter i den gamla Paalsläktens ägo

Denne var **Gustaf Nilsson**, som var född på hemman nr 5 Lax. Genom hans hustru **Johanna Boman** som var dotter till den 1870 drunknade ägaren till Paalhemmanet, kom Åoläisch åter att tillhöra den gamla Paalsläkten.

Familjen flyttade in under hösten 1897. Året innan hade Johannas tvillingsyster Emma emigrerat till Kanada. Som ett minne av systrarnas avsked lät de fotografera sig tillsammans med Johannas familj.

I Johannas knä sitter dottern Selma och i Gustafs Rickard. Bakom familjen står Emma.

Förutom all sorg dessa båda systrar redan har fått uppleva skall de följande åren inte bjuda på någon lindring.

En januaridag en månad före sin åttaårsdag dog Selma. Någon dödsorsak är inte angiven i dödboken. Kanske var det lungsot, detsamma som hennes 42-årige far Gustaf Nilsson dog av ett år senare, samma dag som Johanna fyllde 38 år.

Avskedsfotot

Förutom Rickard som då var 10 år, blev Evert 7, Edit 5 och Inez 3 år faderlösa.

Ännu en familjemedlem blev lungsotens offer. Rickard avled 1918, samma år som spanska sjukan krävde så många liv. Rickard blev 24 år gammal.

Evert Nilsson blev näste bonde. Han gifte sig 1921 med **Hulda Andersson** från Håmbel och i början av sitt äktenskap bodde makarna i Håmbelhemmanets bagarstuga och där föddes deras son Erik.

Edit gifte sig 1923 med Viktor Nilsson i Pärnösch och Inez året därpå med Karl Holm från Luleå.

Evert och Hulda Nilsson fick fem barn. Den äldste, **Erik Nilsson**, blev näste ägare av Åoläisch. Han är gift med **Inga-Britt** född Ahlqvist.

Tyra gift med Algot Pettersson bor i Luleå. Nils var sen barndomen döv. Han tillbringade sina sista år på vårdhem. Rut var gift med Gösta Hjort. Hon blev bara 27 år gammal. Yngsta dotter Ulla var bosatt i Lidköping. Hon avled 1998.

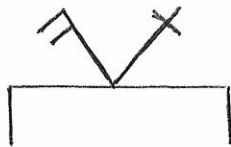
Till Åoläisch har nu införlivats hemmansdelar från flera av Måttsunds övriga stamhemman varför dess areal väsentligt har utökats. Det är det enda jordbruk i byn som bedriver boskapskötsel med mjölkproduktion.

Åoläisch ägs, brukas och bebos nu av Ulf Nilsson och Marianne Aava och deras familj.

Emanuel "Manel"

Emanuel Boman var född 1811 i Paal och delade detta hemman med sin halvbror Nils Petter. Hans hustru **Maja Brita Larsdotter** kom från Sunderbyn. Makarna fick en son 1848 som fick samma namn som sin far. Emanuel Boman hade inte fyllt 40 år när han dog, men hans namn blev för framtiden bevarat genom gårdens namn, Manel.

Manels bomärke

Hemmanet delades i två delar, vardera på 1/16 mantal och såldes till Gustaf Petter Palmgren, som med sin familj bosatte sig i Manel och Hans Nilsson Lundström, som byggde upp den nya gården, Rinneln.

Emanuel Bomans änka Maja Brita och sonen Emanuel, två år gammal vid faderns död, bodde inhyses på gården under några år. Hon födde två s.k. oäkta barn, Lars Johan 1853, som dog på nyårsdagen 1857 och Johanna Maria, som föddes en månad efter broderns död. Också hon dog 7 år gammal.

Maja Brita flyttade med Emanuel till Klöverberg. Hon anslöt sig till den religiösa rörelse som efter dess grundare Jonas Bodell 1811-1867 kallades bodellismen. Denna uppstod omkring 1860 genom oenighet bland olika grupper inom Separatisterna. Utbrytarna ifrågasatte separatisternas syn i vissa trosfrågor och hade en mera tolerant inställning till de kristnas deltagande i sällskapsliv och världsliga nöjen.

Emanuel Boman blev bosatt i Klöverträsk. En av hans sonsöner var Bertil Boman, som med sin familj kom att bo i Måttsund i den gård som kallas Niits. Där bor nu Bertil Bomans yngsta dotter Majvor med make.

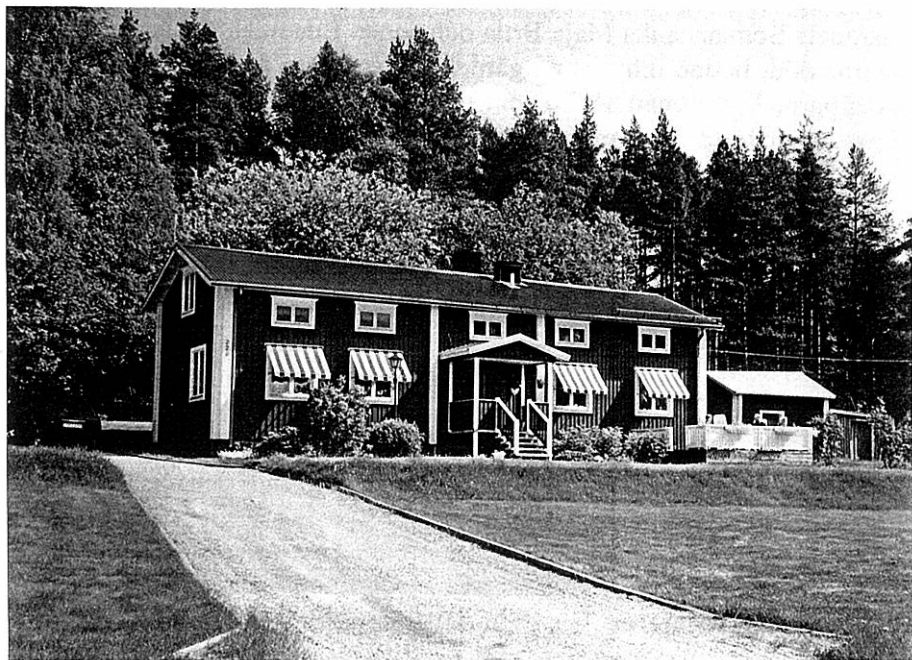
Gustaf Petter Palmgren var född 1818 som äldste son till Olof Gustaf Palmgren på Gustahemmanet. Hans jämngamla hustru, **Brita Cajsa Pehrson** kom från Piithemmanet, där familjen tidigare bott. Fyra barn hade fötts där och ytterligare tre föddes efter flyttningen. Tre söner dog som barn. Dottern Anna Sophia, gift med Johan Sandström dog av magcancer 31 år gammal. Se Äoläisch!

Syskonen Isak och Emma antog efternamnet Winberg och flyttade från byn och Erik August blev hemmanets näste ägare.

Erik August Palmgren var född 1847. Han gifte sig med **Anna Lisa Nordqvist** från Elias. Av makarnas nio barn dog tre före tre års ålder. Två söner emigrerade till Nordamerika. Liksom sin syster dog Erik August av magcancer, men han var då 65 år gammal.

Sonen **Linus Palmgren** född 1878 gifte sig med **Maria Anna Axelina Hansson** från Björnsbyn. De fick barnen Elsa 1911, Anna 1913 och Axel 1916. **Axel Palmgren**, som förblev ogift, var näste ägare av hemmanet, som han brukade tillsammans med systemen Elsa.

Anna gifte sig med Filip Sundberg och flyttade till Rinneln. Av syskonen är nu bara Elsa i livet, men hon bor på äldreboendet Sundsbacken i Luleå.

Manelgården 2003

Ägare till Manel är nu hennes son **Åke Palmgren** med hustru **Kristina**. Och i sommar förväntas att ett nytt hus ska uppföras intill den gamla gården för en ny generation.

Rinneln

Hans Nilsson Lundström var född 1818 i Boden, men hans familj hade sedan bosatt sig i Unbyn. Hustrun, **Josephina Maria Östling**, var född i Sundom. De båda makarna förvärvade den ena halvan av Manelhemmanet vid försäljningen efter Emanuel Bomans död.

Makarna var ivriga anhängare till Separatiströrelsen. 1887 flyttade Hans Lundströms systerdotterson, 8-åriga Elam till Rinneln, när hans familj flyttade från Måttsund till Ersnäs. Meningen var att Elam skulle bli det barnlösa paret arvinge, men han längtade så mycket efter sin familj i Ersnäs, att de var tvungna låta honom komma hem. Detta har berättats av Elams dotter Agnes Palmgren.

Det blev då hustruns systerdotter **Johanna Östling**, som fick överta hemmanet sedan hon 1898 gift sig med änkemannen **Hans Olov Sundberg** från Ängesbyn. I Sundbergs tidigare äktenskap med Lisa Olofsdotter hade fötts fem barn. De tre första hade dött vid späd ålder, men Hugo född 1889 och Gideon född 1891 flyttade med till Måttsund. Johanna hade fött två söner, Erik 1899 och Albert 1901, när hon i januari 1906 avled av lungdot 39 år gammal. Sundberg stod efter hustruns död ensam med sina fyra söner, de yngsta bara 6 och 4 år gamla. Dessutom led sexåringen av epilepsi.

Under Johannas sjukdomstid kom **Matilda Sundvall** från Oollhemmanet till familjen som piga. Tre år senare gifte hon sig med den 22 år äldre Hans Olov Sundberg. I tio år varade äktenskapet. I april 1918 krävde lungdoten också Matildas liv. Då hade hon fött fem barn, Filip 1909, Elof 1910, Martin 1912 och Martina 1914. Sex år gammal dog Elof av hjärninflammation och på dagen fyra månader senare föddes ännu en son som fick sin döde brors namn. Då måste sjukdomen redan ha satt spår hos Matilda. Hon dog bara sju månader efter sonens födelse.

Äldste sonen, Hugo, emigrerade som 20-åring till Nordamerika. 1956 besökte han sina släktingar i Sverige. Gideon köpte på 1920-talet halva hemmanet av sin far. Gårdens bagarstuga flyttades ett stycke nedanför sin ursprungliga plats och blev bostadshus och en ny lagård byggdes. Senare blev Filip ägare till faderns del och de ursprungliga gårdshusen. Se nedan!

Erik och Elof var båda sjukliga och vårdades under många år på sjukhem. Även Albert emigrerade till Nordamerika. Ingar Sundberg har berättat att

han fick dela säng med sin farbror Albert hans sista natt i hemmet, före amerikaresan. Troligen en orolig natt för hela familjen. Albert dödades av ett fallande träd.

Martin gifte sig 1952 och flyttade till hustrun Anna Vikströms hemgård Föschmäs. Martina gifte sig med Gotthard Bergman från Luleå.

Nr 12:21 Rinneln

Filip Sundberg gifte sig 1941 med **Anna Palmgren** från Manel. Deras son **Tord Sundberg** med familj bor nu i villa i närheten av hemmet, medan sonsonen Mikael tagit över sina farföräldrars gård.

Nr 12:22 Rinneln

Gideon Sundberg gifte sig 1917 med **Signe Vikström** från Janihansch. De fick barnen **Ingar** 1918 och **Ingrid** 1930. **Ingar Sundberg**, som övertog gården efter sina föräldrar, bor nu ensam där, efter hustrun **Ingas** död 1993.

Nr 12:8 Byggningen "Bönings"

Den del av Paalhemmanet som **Lars Henric Bomans** familj måste lämna ifrån sig efter hans död 1870, kom att tillhöra **Anders Magnus Näsval** i Nögar. En av hans döttrar, **Augusta** och hennes make **Johan Jakob Öström** blev sedermera ägare till denna hemmansdel. **Johan Jakob** var född i Kneot och där bodde familjen till dess nya hus hade byggts. Denna gård kom liksom nygården i Janihansch att kallas "Bönings" (byggningen).

Augusta dog av lungsot 43 år gammal. Tre söner hade funnits i familjen, men den yngste **Edvin** blev bara två år gammal. Mellanpojken **Rudolf** dog av samma sjukdom som sin mor tre år och en dag efter hennes död. **Johan Jakob** hade då bara sin äldste son **Sven** född 1901 kvar. **Sven Öström** övertog senare hemmanet men arbetade också som snickare. Han gifte sig med **Ingeborg (Inga) Johansson** från Gäddvik. De fick barnen **Rudolf**, **Lilly**, **Rune** och **Ingeborg**. **Rune** var bosatt i Luleå medan de övriga flyttade till Stockholmstrakten. Alla fyra är nu döda. Hemmanet har sålts och marken ägs av **Ingar Sundberg** medan gårdshusens ägare är **Freddy** och **Märit Lindfors**.

Besök hos Frida Englund

En förmiddag i april hade jag avtalat om ett besök hos Frida Englund som trots nedsatt syn, lovat hjälpa mig med identifieringen av eleverna på det gamla skolfotot på sidan 18-19. Frida bodde i en trivsamt lägenhet på servicehuset Örnen. Vi hade aldrig tidigare träffats, men jag hade fått veta att hon tillsammans med sin dotter besökte Måttsundsdagen förra sommaren. Liksom de som talat med henne där, kunde jag snabbt konstatera att här fanns en dam, som trots sina nära 94 år var alldeles otroligt vital.

Frida hette Palmgren som flicka. Hon föddes på Lax-hemmanet en septemberdag 1909. Säkert var hon efterlängtd i en familj, där det redan fanns sex pojkar förutom tre "utflugna" halvbröder. Senare föddes ytterligare två bröder. Båda föräldrarna hade barn från tidigare äktenskap. Modern Ida blev änka efter att hennes make Albert Eriksson dött av brusten blindtarm. Familjen hade då fyra barn mellan 7 och 2 år gamla och Ida födde ytterligare en son två månader efter makens död. Strax efter miste hon sin enda dotter fyraåriga Edit.

Drygt tre år senare gifte Ida om sig med Fridas far August Palmgren. Han var också änkling. I hans äktenskap med Margareta Johansdotter hade fötts nio barn. Tre hade dött som små. Av de sex som var i livet var fem pojkar. Tioåriga Hanna var yngst. Hon och två av bröderna flyttade med fadern till Lax. De övriga var så stora att de kunde klara sig själva.

Frida berättade att någon hade sagt till henne: "Vad du ska ha blivit uppassad av så många bröder!" Naturligtvis var det tvärtom. Flickor fostrades att passa upp på männen. Maten skulle stå på bordet när de kom in, det skulle städas och bäddas efter dem, deras kläder skulle tvättas, strykas och lagas. Dessutom hade kvinnor mycket utomhusarbete i ett jordbrukarhem. Nog är det lätt att förstå, att mor Ida var glad över den hjälp hon kunde få först av Hanna och senare av Frida.

När Frida var 24 år gammal gifte hon sig med Verner Englund från Ersnäs. Makarna bosatte sig i Bergnäset, där Verner byggt en villa. De fick döttrarna Eva-Britt och Barbro samt sonen Tommy. Verner var snickare och Frida blev hemmafru.

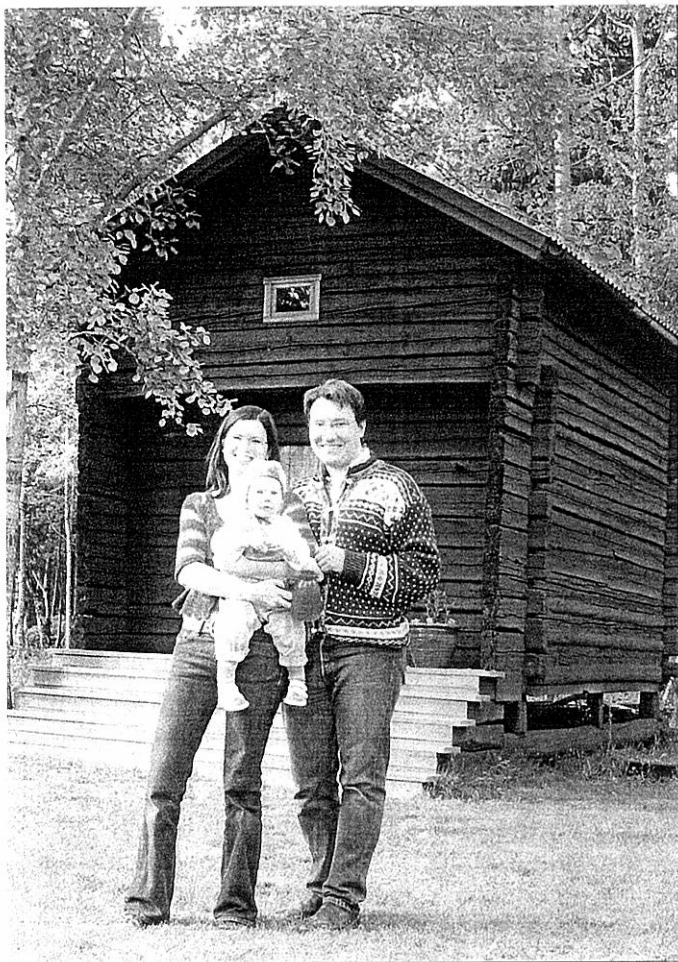
Frida visar och berättar om gamla foton ur sitt familjealbum

Under en starkt lysande lampa över Fridas köksbord pekade hon ut den ena efter den andra av sina forna skolkamrater, men några av eleverna hade hon svårt att känna igen. Hon visade också gamla familjefoton och några fick jag låna för att kopiera.

Fridas dotter Eva-Britt var också där och jag kom överens med dem båda att jag skulle få komma tillbaka någon dag för en längre intervju. Men ett par veckor senare fick jag veta att Frida drabbats av blodpropp och var mycket dålig. Efter en tids sjukdom orkade inte kroppen längre och den 11 maj avled hon i sitt hem på Örnen. Så tyvärr blev det inget återbesök.

I.V.

Ny i byn

Familjen Svanbro framför sitt vackra härbre.

Här kommer en hälsning från familjen Svanbro som bor i "Arn" (Skogsbrynet 11). Familjen Svanbro består av Angelica, Krister och lilla Cassandra som just fyllt ett år. Efter ett och ett halvt år här i Måttsund börjar vi bli hemmastadda och trivs riktigt bra uppe vid skogsbrynet där vi gärna grillar, påtar med hus och trädgård och badar i badtunna. Till Luleå och Måttsund har vi kommit på grund av Universitetet, Krister från Sorsele i Västerbotten och Angelica från Nässjö i Småland.

Angelica jobbar på Universitetet där hon forskar på optiska mätmetoder och Krister jobbar på Ericsson med utveckling av framtida mobiltelefonssystem. Krister är dock nu på våren hemma med Cassandra som ska börja på dagiset här i Måttsund till hösten.

Fritid är det alldeles för ont om och fylls upp av diverse husbestyr, barnskötsel och tävlande i pistolskytte.

Folkmängden i Måttsund 2002

Folkmängd vid årets början	737
Födda 2002	10
Döda 2002	6
Inflyttade	31
Utflyttade	37
Folkmängd vid årets slut	735

Födda 2002

2002 01 09	Larsson, Fritz Mikael	Långbackavägen 25
2002 01 11	Sundberg, Saga Margareta	Sörsundet 45
2002 02 08	Strähle, Anna Lovisa Ellen	Kläppvägen 27
2002 03 14	Bäckström, Jerry Mikael	Måttsunds byaväg 320
2002 04 08	Bergenudd, Eda Margareta	Långbackavägen 33
2002 06 04	Svanbro, Cassandra Armida	Skogsbrynet 11
2002 07 28	Lövbrand, Fanny Maria	Långbackavägen 27
2002 10 01	Rantala, Karl Oscar	Sörsundet 38
2002 10 19	Matti, Lars Johan Anton	Skogsbrynet 15 B
2002 12 14	Berglund, Ameli Paulina Kristina	Gultmalvägen 10

Måttsunds äldsta 2002

1902 02 08	Sundqvist, Berta Alvina	Bergnäsets äldreboende
1902 12 18	Oscarsson, Edit Valborg Fredrika	Kallkällans äldreboende
1905 02 08	Sundström, Berta Amanda	Måttsunds byaväg 258
1911 02 14	Palmgren, Elsa Linnéa	Sundsbackens äldreboende
1914 02 17	Nordström, Jenny Sofia	Kallviken 29
1914 12 21	Öström, Johan Einar	Måttsunds byaväg 287
1916 07 05	Öström, Gunhild Helena	Måttsunds byaväg 287
1918 05 14	Johannesson, Hildur Maria	Ingridshem Gammelstad
1918 06 11	Sundberg, Ingar Gideon	Måttsunds byaväg 203
1918 09 30	Sundqvist, Nils Ivar	Antnäs äldreboende
1919 07 26	Backman, Nils Gunnar Sixten	Långbackavägen 37
1919 11 19	Vallström, Nils Gottfrid	Måttsundsvägen 251
1920 02 08	Palmgren, Sigurd Östen	Långbackavägen 38
1920 11 18	Johansson, Nils Börje	Sörsundet 64
1921 02 09	Johansson, Agnes Maria	Sörsundet 64
1921 04 02	Vallström, Rut Elin	Måttsundsvägen 251
1921 11 11	Backman, Marta Margareta	Långbackavägen 37
1922 02 23	Nilsson, Erik Gustav Roland	Måttsunds byaväg 246
1922 03 08	Karlsson, Anny Cecilia	Långbackavägen 2
1922 08 13	Hagelbring, Erik Halvdan	Långbackavägen 8 A

Ett skolfoto från 1916-1917

(Se tidningens mittuppslag)

Övre raden:

Från vänster: 1-4 okända, 5. Konrad Öström, Janihansch 1904-1926. 6. Rudolf Öström, Bönings 1904-1919. 7. Emil Larsson, Erikläsch 1904-1983. 8. okänd, 9. Bernhard Larsson, Röllosch 1905-. 10-11 okända, 12. Albin Sundbom, Nisdåvis, 1904-1980.

Andra raden: 13. Albert Hansson, Niits 1906- 14. Agda Palmgren, Pärnösch, g. Mirell 1907-1999. 15. Ester Wikberg, Buus, g. Johansson 1907-1994. 16. Elin Sundvall, Ooll, g. Nilsson 1907-1960. 17. Berta Vikström, Föschmäs, g. Sundström 1905- . 18. Edit Näsfall, Nögårn 1906-1927. 19. Vendela Vikström, Janihansch, g. Eriksson 1905-1982. 20. Anna Öström, Janihansch Bönings, g. Larsson, 1907-1992. 21. Syrena Isaksson, Nöy-Kneot g. Eriksson 1906-1976. 22. Helmina Hansson, Niits g. Alm 1907-1998. 23. Ragnhild Vikström, Janihansch 1904-1979. 24. okänd 25. Alida Sundkvist, Pit-Axel g. Lag 1905-

Tredje raden, sittande: 26. Frida Palmgren, Lääx g. Englund 1909-2003. 27. Edit Hansson, Lovis g. Sandström 1907- . 28. Viktoria Sundkvist, Piit g. Burman 1908-1975. 29. Frida Vikström, Föschmäs g. Nordqvist 1910-1975. 30. Lea Sandström, Nisjäisch g. Eriksson 1908-2002. 31. okänd. 32. Lär. Agnes Andersson g. Sundbom 1888-1918. 33. Lär. William Sundström 1889-1932. 34. Henny Wihlsson, Mörnits g. Isaksson 1907-1982. 35. Elfi Sundbom, Vasmäs g. Ahlstrand 1908- . 36. Anny Larsson, Erikläsch 1908-1977. 37. okänd. 38. Selma Sundvall, Ooll g. Nordberg 1909-1985. 39. Ingeborg Smith, Smitt g. Palmgren 1909-1988. 40. Estrid Larsson, Äirik 1908-1931.

Fjärde raden, på marken: 41. okänd 42. Filip Sundberg, Rinneln 1909-1986. 43. Bernhard Wikberg, Buus 1909-1990. 44. Gustav Näsfall, Nögårn 1908-1986. 45. Bertil Vikström, Föschmäs 1908-1997. 46. Filip Nordqvist, Engströms 1908-1999. 47 - 50 okända. 51. Gunnar Sandström, Nisjäisch 1906-1990.

Om någon av tidningens läsare känner igen någon far, mor, släkting eller granne och kan hjälpa till med identifieringen av de som fått beteckningen "okänd" är jag mycket tacksam.

Några av dessa kan vara de oidentifierade:

Födda 1904

Simon Larsson Änt, Egon Larsson Äirik, Gottfrid Hermansson, Martin Palmgren, fosterson i Röllosch, Albin Larsson Erikläsch, Artur Sundvall Ooll, Fia Sundvall

Födda 1905 Alida Sundkvist Piit-Axel, Nanny Wihlsson, Leo Smith

Födda 1906 Erik Albin Nordqvist, Artur Vikström, Artur Larsson

Födda 1907 Linnéa Boman, Verner Hermansson, Torsten Palmgren

Födda 1908 Anny Isaksson, Eugen Smith

Födda 1909 Malin Boman, David Larsson

Måttsunds Intresseförenings årsplanering 2003

- 23/8 Måttsundsdagen**
30/8 Surströmmingsfest
13/10 Stormöte i skolan kl: 19.00
30/11 Adventsfika

Vi arbetar för att Aktivitetshallen ska bli verklighet och engagerar oss för att få högstadium i Antnäs.

Julblommor till pensionärer över 75 år kommer även i år att delas ut, trots den skrala ekonomin.

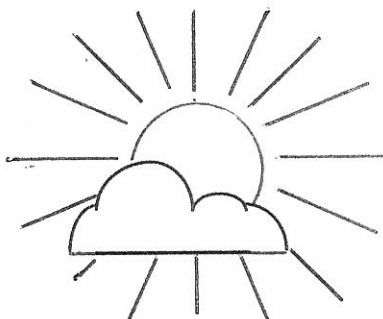
Fågelholkar skall även fortsättningsvis ges som present till alla nyinflyttade.

De sedan länge planerade byaskyltarna håller på att tillverkas av Olav Önneryd och kommer att monteras innan tjälen går i jorden.

Måttsundarn kommer ut som vanligt och i år hoppas vi att varje hushåll vill betala minst 20:-/år (gärna mer) för att tidningen ska fortleva. Betala via bankgiro nr 5507 4660 eller kontant till någon i styrelsen eller redaktörerna.

Vi hälsar Ingrid Vikströms medhjälpare, Sofia Larsson, välkommen!

Kom gärna med egna förslag på sådant som vi kan syssla med här i byn!

***En riktigt skön sommar
med lagom mycket sol
och lagom mycket regn
önskar***

Styrelsen för Måttsunds Intresseförening